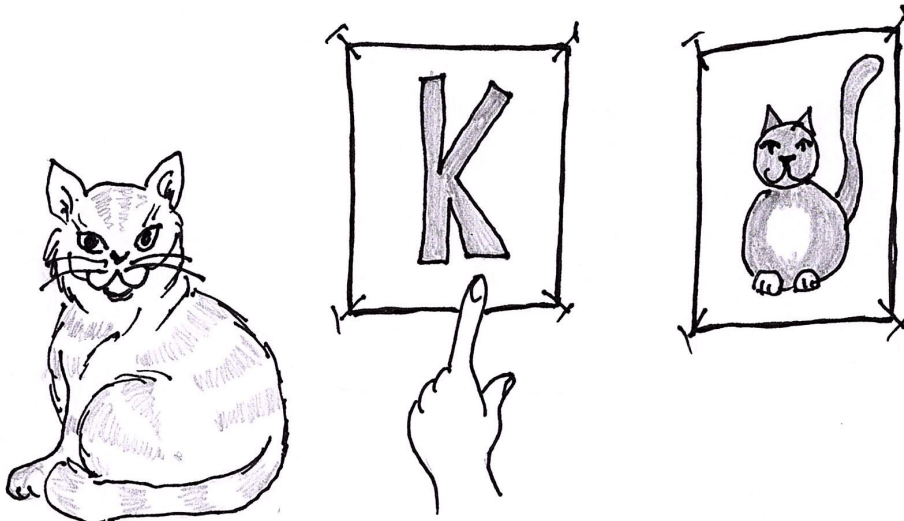

Før-skriftlige kompetencer og lydlig opmærksomhed

I børnehaven kan I så småt begynde at præsentere børnene for det skriftsproglige.

Det talte sprog er usynligt for børnene, men når I henleder deres opmærksomhed mod skrift og gør dem opmærksomme på hvordan man kan bruge skriftsproget, får de en forståelse for hvordan man bruger det skrevne sprog, på samme måde som de finder ud af hvordan de bruger sproget, ved at de voksne taler med dem.

De får erfaringer i konkrete sammenhænge sammen med en voksen. Det er vigtigt at huske på, at det er ikke mere vanskeligt for barnet at forstå, at ordet KAT hænger sammen med lyden KAT end et billede af en KAT hænger sammen med lyden Kat. Når barnet bliver opmærksom på skriftens funktion, får barnet en oplevelse af hvordan sproget hænger sammen.

Kat

Derfor er det vigtigt, at bogstaver og det skriftlige er tilgængeligt i hverdagen.

De voksne skal udvise engagement og interesse og henlede børnenes opmærksomhed på, hvad skrift er og hvad det kan bruges til.

Anerkend børnenes forsøg på at legeskrive og udvis interesse.

Barnets interesse kommer ikke nødvendigvis af sig selv og slet ikke hvis det ikke er tilgængeligt i dagligdagen, det er de voksnes ansvar.

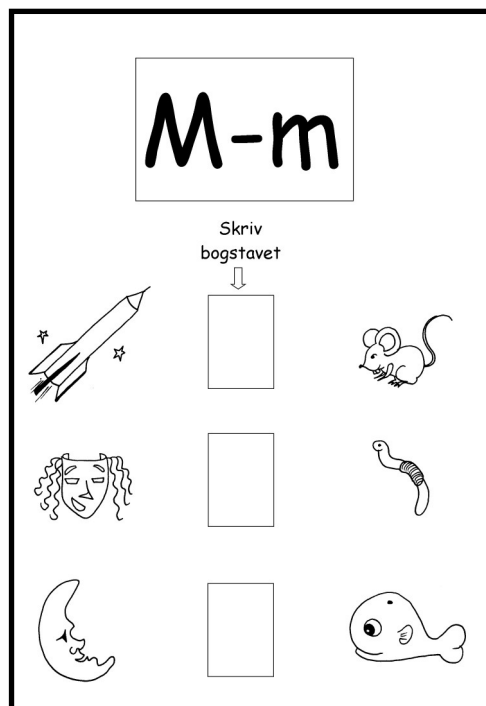
Tidlige erfaringer med de skriftsproglige kompetencer, er med til at styrke barnets senere færdigheder for læsning og stavning.

På vores hjemmeside findes der et utal af muligheder for at blive inspireret til at inddrage det skriftsproglige. Se f.eks. "Hvad starter med"

Print på forhånd de sider hvor børnenes for bogstav i deres navn er med, I kan opfordre de enkelte børn til at vælge den side med deres for bogstav, da der kan være en vis genkendelighed i sit "eget bogstav".

Kig på tegningen sammen, det kunne være at Mads havde valgt siden med M. I snakker om hvordan bogstavet ser ud, måske siger I "hov det er da det samme bogstav som i Mølle", hvilken lyd siger det og sammen siger I mmmm.

Kig på de små tegninger sammen og opfodr barnet til at sige ordene: raket, mus, maske, orm, måne og hval. "Hvilke ord starter mon med M?"

Sig ordene igen og spørg barnet om det kan høre hvilke ord der starter med M, tal tydeligt og med intonation, så det bliver ekstra tydeligt for barnet.

Når I er enige om hvilke ord der starter med M, vil Mads måske forsøge at skrive et M ud fra ordet og ellers sætter I en ring rundt om ordet.

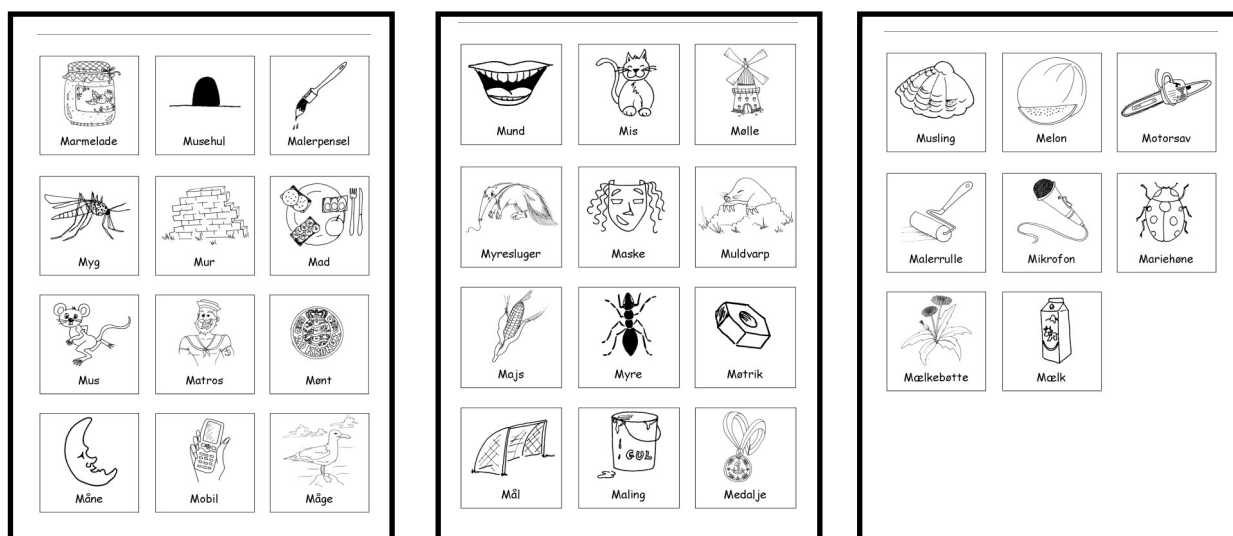
Med denne lille leg bliver barnet opmærksom på forlyden i sit navn, får kendskab til hvordan bogstavet ser ud og lærer måske nye ord som er understøttet visuelt og derfor lettere for barnet at huske.

I kan ligeledes inddrage siderne "Vi arbejder med".

Her er der mulighed for at finde flere ord der starter med M og I kan klappe stavelser og dermed arbejde med lydlig opmærksomhed.

Når I arbejder med barnets lydlig kompetencer arbejder I med barnets evne til at skelne mellem og adskille sproglyde. En nem metode til at støtte barnet i denne proces er at arbejde med at klappe stavelser og finde sammensatte ord.

Når barnet udvikler lydlig opmærksomhed er barnet ikke længere kun opmærksom på sprogets indholdsside (ords betydning) men også på sprogets forside (ords lyd).

Derudover er det at kunne rime centralt for børns tilegnelse af den lydige del af sproget. Rim og remser er med til at hjælpe barnet med at skabe fokus på sprogets forside gennem rytme og gentagelse af lyde.

Evnen til at kunne rime er knyttet til barnets lydige opmærksomhed og en af flere forudsætninger for barnets senere læseudvikling. At kunne danne rim betyder at barnet udelukkende fokuserer på ordets lyd, uden at give opmærksomhed til ordets betydning. Barnet forstår at der er en sammenhæng mellem ordene MUS-HUS fordi de lyder ens. Når man leger med rim, får barnet desuden erfaring med og bliver opmærksomme på, at en lille lydændring gør en stor forskel i betydningen.

De fleste børn synes at det er sjovt at rime men de lærer det ikke af sig selv, de lærer det kun ved at blive gjort opmærksom på det af voksne som leger med sproget og gør opmærksom på, når noget rimer.

Her på hjemmesiden finder I flere forskellige muligheder for at arbejde med rim og dermed sprogets form og lydside. Se f. eks "Sjove opgaver for børn- Hvad rimer" eller læs de forskellige rime-historier.

Få en ide til at lege med de før skriftsproglige kompetencer og lydlig opmærksomhed i:
Tøm illustrationen for ord